

...w odcinkach

Współczesne myślenie o opowieściach jest w dużej mierze opowieścią w formule odcinków. Rozwój mediów elektronicznych, ekspansja serwisów streamingowych, wreszcie life-logowy model budowania wizerunku w mediach społecznościowych spowodował, że od dekady obszarem naszych eksploracji oraz modelem powszechnej ekspresji stał się fragment, odcinek, część, *trailer*, *teaser*, *sneak-peak*...

Oczywiście, nie chodzi w tym zaproszeniu o mnożenie bytów, a raczej o sygnalizowanie, że tendencja do budowania wielkich narracji i używanie totalizujących kwantyfikatorów nie tylko wyszło z mody interpretacyjnej, ale (co istotniejsze...) nie może być już przydatne w regularnym opisywaniu otaczającej nas rzeczywistości. Kultura fragmentu, epoka odcinka stawia przed nami nowe wyzwania badawcze.

Z perspektywy trzeciej dekady dwudziestego pierwszego wieku chcielibyśmy przyjrzeć się nie tylko fascynacjom odcinkowym w różnych formułach i blokach „do rozpoznania”, ale zastanowić się, czy z tej „fanowskiej”, oddolnej inicjatywy wykształciły się interesujące, nowe lub zrekonstruowane modele interpretacyjne, sposoby analizy tekstów kultury, ciekawe inspiracje do badań już o charakterze antologicznym czy nawet kanonicznym. Interesuje nas odcinek i odcinkowość (jeśli taki zespół cech w ogóle istnieje) w najróżniejszych aspektach i przejawach kulturowej (komunikacyjnej, twórczej) działalności.

Wskazane poniżej dwa obszary tematyczne stanowią ledwie „wyimek problemowy” – i w żaden sposób nie domykają pola tematycznego projektu:

Serialove

- poetyka i praktyka serialu (odcinek, prequel, sequel, requel, midquel, sidequel, blooper, spin-off, trailer, etc);
- „herosi w kawałkach” (o nielinearnej, achronologicznej fabulacji w filmowych ekranizacjach komiksów o superbohaterach);
- kulturowe praktyki „tasowania i łączenia” elementów gotowych – w stronę „nowych jakości” (crossover, mash-up, sampling, re-mix etc);

- *after credit* jako osobna opowieść, ważniejsza czasem niż dzieło zasadnicze;
- fragment jako konstrukt produkcyjny - na przykład: *Uniwersum „Obecności”* (*The Conjuring Universe*) – franczyza medialna oparta na serii horrorów, wykorzystujących różnorodnych bohaterów, artefakty, sceny, powiązane historie.

Meta/wersy

- pisarz wobec rynkowych oczekiwań odbiorców i maszyny marketingowej (strategie prezentacji i segmentacji materiału literackiego: „powieść odcinkowa”, „powieść w odcinku”, „powieść w odcinkach”);
- „estetyka fragmentu” (od romantycznego „otwierania dzieła”, przez „formy w ruchu”, po „fenomenologię kawałkowania”);
- formy komponowania materiału literackiego (cykl literacki, sekwencja, antologia, seria, saga, trylogia, tetralogia etc.);
- „zasoby śmietnika” (brudnopisy-odpady, „ścinki montażowe”, „odrzuć twórcze”, projekty... [zarzucone, wycofane, ocenzone], archiwa, depozyty, kolekcje prywatne), recycling i upcycling kultury;
- „na szczątkach retoryki” (fragment jako narzędzie zarządzania językiem, wizerunkiem, prawdą i argumentacją);
- DLC jako specyficzny przykład fragmentu;
- frazeologiczne *tutti frutti* (odcinek frontu, odcinek renty, odcinkowy pomiar prędkości, odcinać kupony, odciąć się od kogoś lub czegoś, odcinki / przycinki / wcinki (słowne), odcinek wpłaty, wyciąć z pamięci etc.);
- historia... w odcinkach. Braudelowskie „długie trwanie” rozbite na małe periody, historyjki dzieciństwa, rozumu, starości, śmierci, choroby, radości itd. Historyczne/Histopatologiczne wycinki dziejów, badane z różnych perspektyw, przy użyciu niestandardowych metod opisu – tak, by płaską matrycę historycznej faktografii zamienić na hologramowy model projektowanej pełni „krótkiego odcinka” dziejowego *continuum*. Oficjalnie zwie się to „szkołą Annales”, ale równie dobrze można to nazwać „historiografią mikrologiczną”. Plus historie lokalne, peryferyjne, alternatywne, apokryficzne – wszak fundament myślenia historycznego opiera się na filozofii różnorakiego “dzielenia czasu” na odcinki, momenty, periody, okresy, epoki, fazy;

- hermeneutyczne “tropy” w praktykach przejścia od szczegółu do całości (*pars pro toto*, synekdocha, elipsa itd.);
- gatunki śladowe/szczątkowe (głosa, komentarz, *appendix*, przyczynek itd.);
- prywatne antologie, jako iluzje całości odbitej we fragmentach;
- partycje polityki – polityka w partycjach (polityka jako fragment, „polityka odcinkowa” po 1989 roku). III RP jako „projekt odcinkowy” („akcja” między wyborami) vs. IV RP jako „projekt ciągły, całościowy” (por. polityka: historyczna, kulturalna, narodowa, godnościowa, lokalna itd.).

Na zgłoszenia czekamy **do 15 września 2025 roku**. Propozycje artykułów prosimy rejestrować na platformie [Open Journal Systems Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach](#). W razie pytań i wątpliwości dotyczących procedury zgłaszania tekstów prosimy o kontakt pod adresem: fabricalitterarum@gmail.com